

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancați se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

Recunoștința Monarhului.

În monitorul oficial, numărul de Duminecă, a apărut următorul autograf prealalt, adresat Excelenței Sale, domnului *Sándor Iános*, ministru ungar de interne:

«Iubite Sándor! Purtarea războiului a pus pe funcționarii comitatensi, orașanești și comunali, în fața unor datorințe multiple și grele, și ei au corespuns în aceste timpuri excepționale pretensiunilor potențate, ridicate față de ei, cu credință tradițională, cu însuflețire patriotică, cu o activitate încordată, care trece peste marginile împlinirii ordinare a datorinței, cu zel, și chiar și între cele mai grele împrejurări cu succes. Recunoscând cu bucurie aceasta, îmi exprim mulțumirea și cea mai deplină îndestulare față de toți funcționarii comitatensi, orașanești și comunali pentru serviciile extraordinare și pline de rezultate, sevășite pe terenul activității lor administrative, în legătură cu purtarea războiului. Te încredințez se dispui, ca recunoștința mea se fie adusă în mod potrivit la cunoștința publică. Dat în Viena, la 21 Noemvrie 1915. *Francisc Iosif* m. p. *Sándor Iános* m. p.»

Puterea Germaniei.

(nf.) Din vârtejul uriașelor frământări, cari răscolesc furnicarul omenesc al zilelor noastre, răsare un neam de oameni, care prin aptitudinile lui de viață, îndrumată conștient către orizonturile sene ale idealului, înlanțuie atențiunea și deșteaptă admirațiunea — tie și piezișă — a tuturor celorlalte neamuri. E poporul german, ridicat în zenitul sentimentelor de respect. Cu o istețime și putere negrăită fără nenumăratele oști ale despotismului rusesc, izbește cu neîntrecută îndemănare și cu izbândă în armatele anglo-belgo-franceze, însuflă duh nou și viață în imperiul otoman, organizează puteri nouă în Balcani, terorizează și neliniștește nemărginitele ape ale mărilor.

În fața acestor fapte luminoase, în mintea fiecăruia se înființează întrebarea: Care e, și din ce adâncuri izbucnește puterea nebiruită a Neamului? Neamurile înfrățite de «*utilitarismul egoist*» al Englezilor, în desnădejdea lor melancolică și plină de invidie susțin, că «*învingerile aparente*» ale dușmanului lor sunt urmările de natură (femeră ale *militarismului exagerat*, sprijinit pe organizația de fer din cadrele statului prusiac. E o simnamăgie, o judecată eronată, propice să pregătească deruta prevederilor și aspirațiilor mai ales a neamurilor mici, în sinul cărora părerea ententistă află mulți închinători, — se înțelege, de aceia, cari cunosc neamul german în mod superficial, ori numai din auzite.

Întrebarea aceasta însă, oaspetele zilnic al minții noastre, ne face să ne

oprim pe o clipă gândurile din urmărirea evenimentelor, cari se precipitează atât de vertiginos, și să petrecem cu sufletul pe un călător în țara nemțască, pentru a găsi la fața locului adevăratul răspuns.

*

Călătorul nostru e dintr'un oraș din răsăritul Europei, crescut într'un palat, vecin cu un bordeiu în ruină, împrejmuit de necurătenie și de bălării înalte cât statul omului. Oamenii în societatea cărora își macină zilele sunt fără nici o conduită, lipsiți de sentimentul respectului reciproc, cărora nimic nu le este sfânt în viață.

Trecând drumetul acesta hotarul Germaniei, va încerca multe sentimente de plăcută surprindere. Ordinea din natură: împărțirea cuminte a câmpurilor, sămănăturile îngrijite, pădurile de brad și alți arbori, cari acopăr după o normă hotărâtă întreg ținutul, colinele și munții încinși cu serpentine regulate, drumuri și șosele minunate de bune, inteligenta orânduială a sâțicelelor și curățenia târgurilor și orașelor, — va provoca în sufletul lui o stare de dumnezeiască liniște, care-i va sfîi întreaga-i ființă. Va avea senzația, că a intrat în o lume nouă, în o grădină frumoasă, care deși nu i chiar raiul pământesc, dar e cel puțin mai aproape de raiu decât ținuturile din țara lui.

Și orbit de curățenia, inteligența și frumuseța câmpiilor și orașelor acestei țări, călătorul se va întreba în sinea lui: Oare ce fel de oameni sunt cei cari stăpănesc câmpurile acestea minunate?

Pentru a se dumeri, va căuta să iei contact cât mai bogat cu locuitorii țării. Și mirarea lui va fi cu atât mai mare și mai sinceră, cu cât va străbate mai adânc în țesătura și rosturile vieții sociale și politice a acestor oameni. Va afla, că frumuseța din natură e numai icoana fidelă a organizației din viața socială politică a Germaniei. Va experia, că la baza acestei organizații zace ideea unei *ierarhii ideale a vatorilor morale și intelectuale*, în temeiul căreia indivizii sunt așezați cuminte, fiecare după munca și credința care-i însuflețește munca. Și va constata, că precum în câmpia prin care a trecut nu sunt bălării și buruieni netrebnice, tot astfel nici în viața socială nu sunt oameni, cari să nu-și aibă rostul, și nu va afla nici un colțișor din viața sufletească părăginit. Fiecare individ e un membru conștient al societății, o particeică cu un scop hotărât, stăpân pe acțiunile lui, — și nu o unealtă inconștientă a întregului. Un complex maestru țesut, în imperiul căruia unul garantează pentru toți și toți pentru unul; va cunoaște respectul sincer al membrilor unul față de altul și legătura organică între cel mai de sus și cel mai de jos.

Intrigat de cele experiate își va grăi astfel: Tot ce am văzut și am cunoscut sunt numai manifestările deslășite ale unei lumi ascunse în dosul aparențelor, ale unui duh creator;

căci trebuie să existe la temelile acestora un duh, care creează ordinea și frumuseța aceasta plină de inteligență și care știe să îmbrace toate lucrurile și ființele cu valoarea ce o compoartă. Și îndemnat de dorința de a cunoaște acest duh creator, se va opinti să se strecoare în sufletul singularitilor indivizi. Cu mintea lui sănătoasă, cu sensibilitatea lui ascuțită, și inteligența lui limpede de bun observator și analist, care caracterizează pe orientat, — va ajunge repede, — înlăturând aparențele falacioase, — să cunoască fondul sufletului, deslușind puteri cari la alte neamuri nu se iau în seamă. În primul rând se va minuna de urzeala plină de lumină a lumilor de senzațiuni, de idei, de îndemnuri, de voințe și de sentimente. Va admira mai departe legăturile de sub-și coordinațiune dintre lumile acestea, legături trainice și neforțate, multămită cărora sufletul se revelează ca o *minunată unitate*, fără prapăstii, fără nici o spărțură în care s'ar putea ascunde micimea sufletească: gândurile și voințele rele și poftele deșarte.

Toate lumile de senzațiuni, de sentimente și de îndemnuri sunt stăpânite de o singură idee: *ideea datoriei față cu Dumnezeu, față cu neamul din care fac parte și față cu pământul frământat cu sudorile și sângele strămoșilor*. Corelata acestei idei este voința isvorâtă din idealul național, de a îndeplini datoria cu ori ce preț și sub ori ce raport. Și va face drumarul nostru înălțătoarea constatare, că orânduirea aceasta, aproape divină, din sufletul unuia e aidoma și la al doilea, și la al treilea; că *ideea datoriei e generală* la neamul german, iar voința de a înlăptui datoria e cea mai sfântă și aspră poruncă sufletească. Va auzi, ori va ceti, că voința aceasta obștească și-a aflat cea mai frumoasă exprimare în vorbele unui German: «*Eu, stăpânitorul, sunt cel dinstăiu și cel de pe urmă slugă al națiunii și țării mele și sunt pătruns de adevărul ceresc: că nu-i nici o nevoie, ca eu să trăiesc, dar e de cea mai mare trebuință să mi împlinesc datoria, muncind pentru patrie și neam.*»

În urma acestor experiențe nu se va putea sustrage călătorul nostru ispitei de a se adresa în umbletele sale unei cunoștințe cu întrebarea: Ce fel de mijloace ați folosit pentru crearea acestei lumi necunoscute în alte părți? Și cel ispitit îi răspunde cu viincios cam astfel: *Munca deșteaptă și credința în Dumnezeu și în puterile noastre!* Noi am fost și suntem ca o cetate asediată. De jur împrejur dușmani: ceriul cu negurile, pământul cu apele și pietrele lui și țările hotarnice cu neamurile lor. A văzut unul primedija, a spus-o la al doilea, până ce s'a încredințat întreg neamul și s'a pus la muncă. A muncit Monarhul, a muncit învățatul, a muncit poetul, a muncit neguțătorul, a muncit bogatul și a muncit săracul. Am muncit cu toții, muncă aspră și anevoioasă, dar învăluită în farmecul ce ni-l îmbie

credința în bunătatea și iubirea lui Dumnezeu. Prin *muncă ne am oțelit puterile și prin muncă ni s'a deslășit limpede țința vieții noastre aici pe pământ: de a contribui unul fieștecare la desăvârșirea neamului și în consecință la a noastră personală*. Iar desăvârșirea spre care nizuim e *idealul național*. Cunoscute fiind odată acest ideal național, s'a pogorât ca un duh divin asupra tuturor o *voință puternică de a sluji din toată inima și cu toată virtutea idealul național*. Și voința aceasta obștească, — care fiind autonomă s'a înstăpânit în palatele crăiești, în fotoliile ministrilor, — și-a primit numele de: *voință de stat*. Astfel în lumina idealului național și în conștiința voinței de stat, fiecare *Neamț se simte și se crede o particeică de valoare din corpul etern al națiunii*.

La noi domnește rațiunea și nu mintea mălăiață, care uitând de datoriile mari se cugetă numai la comoditate, la *traiu țignit*, asemenea Englezului, ori la câștigarea a cât mai multe *drepturi*, cum e pornit Francezul. Noi ne înțelegem rostul vieții pământene *sub specie aeternitatis*. Fiecare din noi e conștiu de adevărul, că venind în lume întră în *patrimoniul scump al străbunilor, cu datoria de a toarce mai departe firul continuității a celei mai temeinice tradiții sufletești, pe care se zidește viața văzută a neamului*. Faptul acesta ne impune o conduită riguroasă, sub imperiul căreia se strivesc toate îndemnurile *egoismului îngust*, reliefându-se în conștiința datorii cari izvoresc din *legăturile de strănsă unire cu neamul întreg*. Căci cel ce se cugetă numai la sine, ca persoană particulară, e în fond un om rău, nevoieș și mizerabil. Noi cunoaștem o singură virtute, de a uita de persoana noastră, și un singur păcat, de a ne gândi numai la persoana noastră! Eroul pentru noi e icoana jertfirii de sine, e o manifestare vie a neamului, la care eroismul nu pleacă din pofta de folos egoistic, ci din cea mai înaltă datorie față de neamul său. Dreptatea omul, care în credință curată față de neamul său și în conștiința limpede a unității sale cu dânsul și cu Dumnezeu își ară ogorul, e cu mult mai mare și mai nobil decât omul, care fără de această credință și conștiință ar muta munții. Noi am învins egoismul îngust, fiindcă ne-am convins, că el nimește ori ce îndemn mai înalt, ori ce pornire după o viață unitară și că în urma lui răsar cele mai amare umiliri pe seama neamului.

Avântul și puterea noastră în luptă își are rădăcina în credința, căreia fiecare din noi e rob: că în temeiul unității noastre cu neamul suntem *veșnici*, că viața aceasta este numai o arătare în lumea lucrurilor, de a servi cu credință și în chip văzut idealului național și lui Dumnezeu, iar moartea nu e sfârșitul, nu-i încetarea vieții, deoarece munca noastră nu încetează, ci continuă a se desăvârși prin arătările vădite ce ne vin

